

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Kemény István*
Cím: *Harrer Ferenc Nagy-Budapest
időszerű problémáiról*
Forrás: *Magyar Hírlap*

Bzp. 1934 dec. 2.
(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1934"

Személy

Harrer Ferenc Nagy-Budapest időszerű problémáiról

A napokban alakult meg véglegesen a városfejlesztési bizottság, amelynek elnöki székében Harrer Ferenc, Budapest volt al polgármestere, a kitűnő szakember került, akinek széleskörű évtizedes tapasztalatai nyilván hozzájárulnak majd ahhoz, hogy a magyar főváros méltóan beilleszkedhessen abba a vonalba, amelyet a nyugati nagyvárosok fejlődése mutat az utolsó évek folyamán. Miután a legutóbbi időben a legkülönbözőbb oldalokról igen sokat vitatták Budapest küszöbönálló és megoldandó építészeti és városfejlesztési problémáit, szükségesnek tartottuk, hogy ennek a sokfelágazó kérdés-komplexumnak mai állásáról és a legközelebbi jövő feladatairól kikérjük Harrer Ferenc véleményét. A városfejlesztési bizottság új elnöke részletes beszélgetés során az időszerű kérdések valamennyiére kitért. És ezek a felvilágosítások valóban átfogó és tiszta képet adnak a küszöbönálló problémákról és azoknak mai állásáról, Harrer fejtegetéseit a következőkben foglalhatjuk össze:

Nincs tervszerű program

— Azzal kell kezdenem, hogy Budapestnek sohasem volt tervszerű városfejlesztési programja és ilyesmiről ma sem lehet beszélni. Vagy két évvel ezelőtt a közgyűlés bizottságot küldött ki ennek a programnak az előkészítésére és ez a bizottság eddig úgy a Tabán, mint Budapest-fürdőváros problé-

mája megoldása dolgában csak előkészítő munkát fejtethetett ki. A tulajdonképpeni érdemleges munka csak most kezdődik. De bizonyosra vehető, hogy a mindenre kiterjedő részletes terv egy másfél esztendőn belül véglegesen elkészül.

— A tervszerű városfejlesztés alapkérdése a céltudatos telepítési politika. A helyzet eddig az volt, hogy a lakosság elhelyezkedését Budapesten véletlen telekspekulációs szempontok irányították. Ennek következtében tehát szertelen szétterjeszkedés állt elő, ami súlyos pénzügyi bajokat okozott azoknak az igényeknek a következtében, amelyek a széjjelszóródott letelepedés folytán a közművek építése és a közlekedési eszközök igénybevétele irányában Telmerültek. Ma természetesen számolnunk kell ezekkel az adottságokkal, ami azonban nem gátolja meg, hogy ne igyekezzünk ezek után is céltudatos telepítési politikára áttérni. Ennek a politikának vezető elve a lakosság letelepedésének koncentrállására kell hogy irányuljon. Arra kell törekednünk, hogy elkövetkező időben ez a telepedés a már beépített és közművekkel, valamint közlekedési eszközökkel kellően ellátott területekre szorítkozzék. Ettől eltekintve, foglalkozni kívánunk a beépítés intenzitásának redukálásával — itt az udvar beépítésének mértékére és az emeletmagasságok meghatározására gondolok — valamint arra, hogy a családiház építésé-

től gondosan és az eddiginél sokkal fokozottabb mértékben távol kell tartanunk minden spekulatív elemet. Minderre vonatkozólag a részletes program a közeljövőben elkészül, aminek azért is nagy fontossága van, mert az ugyancsak rövidesen tárgyalás alá kerülő építészeti szabályrendelet megalkotásánál ezekkel az alapfogalmakkal régen tisztában kell lennünk.

Ugy a telepítési politika, mint a városfejlesztési politika megszabásánál ma már Nagy-Budapest elgondolását kell szemünk előtt tartanunk, tekintet nélkül arra, hogy Budapestnek és a vele szorosan összefüggő városi településnek egységes városfejlesztési munkája mikor fog szervezettel is megoldódni.

— Ezek volnának az általános és mondjuk úgy, elméleti kérdések. Ami pedig a közönséget közelebről érdeklő gyakorlati problémákat illeti, azok a következőképpen oszlanak meg:

A Duna partjainak keitős szerepe

— Első helyen áll fontosság tekintetében a Dunapartok jövő rendeltetésének megállapítása. Ez kissé bonyolult dolog, mert össze kell egyeztetnünk a kereskedelem érdekét és a megalkotandó fürdőváros szempontjait. Erre vonatkozólag már elfogadottnak ékinthető az a megoldás, amely szerint a pesti Dunapartot a Margit-hídtól a Ferenc József-hídig, valamint a budai Dunapartot a leendő óbudaí hídtól a Gellért-térig kizárólag idegenforgalmi és fürdővárosi elgondolás szerint rendezzük. A két part többi része — eltekintve az óbudaí part felső részétől, mely a vízisport szolgálatában fog állni — kizárólag kereskedelmi és kikötői célokat szolgál.

— A másik probléma a nagy vasúti vonalnak Budapesten való átvezetése, valamint a pályaudvarok elhelyezése. Ebben a kérdésben csak akkor lehet dönteni, ha előzetesen két elvi megállapítást tisztázunk,

egyrészt azt, hogy miként osszák meg Nagy-Budapest forgalmát egymás között a nagy vasutak és a városi vasutak (HÉV. BESZKÁRT), másrészt pedig azt, hogy a gyorsabb közlekedést földalatti vagy földfeletti vonalakon oldják-e meg. De revízióra szorult Budapest főforgalmi úthálózata is, különösen az autóforgalom szükségletei szempontjából.

— Mindezeknek a kérdéseknek a rendezésénél szemünk előtt kell tartani, hogy milyen esztétikai követelményeket kell tiszteletben tartani és melyek azok a történelmi vagy műtörténelmi szempontból jelentős helyek és építmények, amelyeket megfelelően érvényre kell juttatnunk. Ezek volnának a városfejlesztési program általános témái. Nem szabad természetesen elfelednünk azt, hogy a program felállításánál az elképzelhető legjobb megoldásokat kell mindig kitűzni. Így azután ebből a szempontból nem jöhet számításba az, hogy a program jelentős pontjai pénzügyi okokból közeli megvalósulásra nem kerülhetnek. Egy olyan hosszúlejárati program, amely már a mai viszonyok között százszázalékosan megvalósítható, nem is érné el azt a célt, amelyet szolgálni akarunk.

A Tabán-probléma három évtizede

— Ami mármost a Tabán sokat vitatott ügyét illeti, mindenekelőtt figyelembe kell venni, hogy az ezzel kapcsolatos első elgondolás közel harminc esztendővel ezelőtt

született meg. Akkor az volt a terv, hogy a Krisztinavárosnak Pesttel való összeköttetését szolgáló főforgalmi út megteremtése mellett ezek a területek, hogy úgy mondjam, előkelőbb lakóvárosként jelentkező épületekkel épüljenek be. Ezt az elgondolást a világháború után mindjobban előtérbe jutó fürdővárosi szempontok egyre inkább háttérbe szorították és amikor a főváros a Rácfürdő megvétele mellett foglalt állást, ezzel véglegesen a fürdővárosi megoldás mellett kötötte le magát.

— Eltekintve az ingatlanok megszerzésétől, a Tabán körül eddig csak tulajdonképpen két pozitívum történt: a területek szabaddá tétele és a Rácfürdő megvétele. A következő lépés annak a megállapítása kell, hogy legyen, hogy ezeken a területeken milyen balneológiai lehetőségek nyílnak. Csak

ha ezeket nem sok pénzt és nem sok időt jelentő fúrásokat befejeztük, akkor lehet végleg megállapítani a fürdőpolitikai programot és ennek alapján a követeléseket a rendezéssel szemben. A közeli napokban esedékes a Rácfürdő megvételeire vonatkozó közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyása, míhelyt ez megtörténik, megindulnak a fúrási munkák, amelyek azonban mindössze néhány hetet vesznek majd igénybe, úgyhogy a Tabánra vonatkozó fürdővárosi és városfejlesztési elgondolásoknak végső kialakulása nyárig feltétlenül bekövetkezik. A továbbiakról már csak ezután lehet beszélni.

— Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni szeretnék még valamit: a Tabán újjáépítését nem lehet állandóan úgy kezelni, mint a legközelebbi munkaalkalmak problémáját. Végtére is ez a város egyik legfontosabb városrendezési feladata, amelynél elengedhetetlen a legnagyobb megfontoltság. A megfontoltság alatt persze nem halogatást értek.

A Sugárút megépítése

— Ami az Erzsébet-sugarút — most már Madách-út — ügyét illet, az a mai tervek szerint egy a belső Erzsébetvároson átmenő kereskedelmi útvonal lenne, amelynek hivatása tengelyéül szolgálni e vidék rendezésének. A sugarút kérdése a Közmunkák Tanácsának feladatai közé tartozik. A Tanács előkészítette a törvénytervezetet, amely mérlegeli a megoldás érdekében nyújtható jogi (kiszájtítási) és pénzügyi kedvezményeket. Ezeknek a kedvezményeknek ugyanis el kell érni azt a mérté-

ket, amely mellett az út megépítése a magántőke számára számításba jöhet. A pénzügyminisztérium eddig még nem döntött, hogy ezeket a feltételeket az állam részéről vállalhatja-e vagy sem.

— Annyi bizonyos, hogy az az érdekelt-ség, amely évtizedek óta az építkezésben meg van bénítva, joggal sürgeti két követelésének megvalósítását, egyrészt azt, hogy az építkezést lehetővé kell tenni akár az Erzsébet-sugarúti elgondolás alapján, akár másként, másrészt pedig azt, hogy biztosítani kell az ő számára is azt a rendkívül adómentességet, amelyet a város többi része élvezett a múltban. Valószínűnek látszik, hogy a kérdés valamilyen megoldásra a jövőben megéri.

Ezekben foglalhatók össze *Harrer* Ferenc szaksterű felvilágosításai, amelyek annyi felelőtlen magánelgondolás és mende-monda után végre illetékes helyről megvilágítják Budapest építészeti és városfejlesztés problémáinak mai állását.

Kemény István